

สรุป และขอเสนอแนะ

ในการทำวิทยานิพนธ์ที่มีข้อมูลสำคัญอยู่ ๒ ชุด คือ ข้อมูลเฉลี่ยจริงซึ่งแสดงภาวะเจริญพันธุ์ของกลุ่มนั้นจริง ๆ กับข้อมูลเฉลี่ยปรับฐาน ที่ต้องปรับฐานอายุเพราะโครงสร้างอายุย่อมมีผลกระทบต่อจำนวนบุตร เกิดออกโดยส่วนรวม คือ ถ้าสตรีส่วนใหญ่ที่มีบุตร เป็นผู้ที่อายุน้อยกว่า ซึ่งเป็นผู้มีบุตรน้อย จำนวนบุตร โดยเฉลี่ยจริงโดยส่วนรวมจะต่ำ แต่ถ้ามหาสตรีส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้มีบุตรมาก และจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยจริงโดยส่วนรวมจะสูง

ในการเปรียบเทียบจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยโดยส่วนรวมของสตรีในกลุ่มต่างกัน จะนำจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยจริงโดยส่วนรวมมาเปรียบเทียบกันเช่นนั้น ย่อมทำให้ค่าที่ได้มีค่าน้อยไปจากความจริง ทั้งนี้เพราะแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างอายุต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับฐานอายุจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยโดยส่วนรวมก่อนทำการ เปรียบเทียบ โดยเอาจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยของแต่ละหมวดอายุคูณด้วยประชากร ฐานซึ่งใดแก่ จำนวนสตรีที่สมรสแล้วในกลุ่มอายุนั้นๆ และบวกเข้าด้วยกัน แล้วหารด้วยยอดรวมของสตรีที่สมรสแล้วนั้น จำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยโดยส่วนรวมที่ได้ใหม่จะเป็นค่าที่แสดงความแตกต่างที่แท้จริง ทั้งนี้เพราะจะได้ทำให้แต่ละกลุ่มที่ทำการ เปรียบเทียบมีโครงสร้างอายุแบบเดียวกัน

จากการศึกษาปัจจัยทางคาบประชากรที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์ปรากฏว่า รัศมีและแนวโน้มของภาวะเจริญพันธุ์สมบูรณ์ (หรือภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีที่มีอายุผ่านพ้นวันเจริญพันธุ์แล้ว) อยู่ในรัศมีที่สูง โดยสตรีที่มีอายุ ๔๕ - ๔๙ ปี ซึ่งมีอายุผ่านพ้นวันเจริญพันธุ์แล้วมีจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ย ๒.๑ คน รัศมีและแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีในวัยเจริญพันธุ์อายุ ๑๕ - ๔๔ ปีก็อยู่ในรัศมีที่สูงเช่นเดียวกัน โดยมีจำนวนบุตร เกิดออกโดยเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง ๓.๐ - ๔.๐ คน และดูเหมือนว่าสตรีที่ได้ให้กำเนิดบุตรอัตราร้อยละ ๕๐ เมื่ออายุ ๓๕ ปี จากการพิจารณาเป็นรายหมวดอายุ หมวดอายุ ๑๕ - ๑๙ ปีมีภาวะเจริญพันธุ์อยู่ในรัศมีเดียวกัน ทั้งแต่หมวดอายุ ๓๐ - ๓๔ ปีขึ้นไปมีความแตกต่างกันในระหว่างจังหวัด ความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของครอบครัวใหญ่หรือเล็กของจังหวัดนั้น ๆ และพบว่า ๓ จังหวัดภาคใต้ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำสุด สาเหตุที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งอยู่ทางภาคใต้สตรีส่วนใหญ่เป็นชาวไทยมุสลิมมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ อาจสืบเนื่องมาจากสตรีเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้นิยมมีบุตรน้อยมาตั้งแต่ดั้งเดิม ปรากฏว่า อาจทำการป้องกันการเกิดโดยการทำแท้งบุตร ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำสุด ประกอบกับ ๓ จังหวัดนี้โดยทั่วไปค่าครองชีพสูง สตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นชาวสวนยาง ฐานะทางเศรษฐกิจไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับราคายาง ซึ่งปรากฏว่ามีการทำแท้งบุตรเพื่อให้มีบุตรน้อยเป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตน อาจเป็นเหตุให้ ๓ จังหวัดนี้มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำที่สุด

เนื่องจากภาวะเจริญพันธุ์อยู่ในระดับสูง อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่ไม่มีบุตรจึงมีอัตราส่วนที่ต่ำ คือมีประมาณอัตราร้อยละ ๕ - ๑๐ และส่วนใหญ่มีบุตรมาก โดยถ้าถือการมีบุตร ๓ คนเป็นจำนวนบุตรที่ต้องการปรากฏว่า ๒ ใน ๕ ของสตรีมีบุตรเกินความต้องการ

ปรับฐานอายุแล้วปรากฏว่า สตรีที่อาศัยในเขตเทศบาลจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยต่ำกว่าสตรีที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๓.๘ และ ๔.๕ คนตามลำดับ สตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่ประกอบการเกษตรมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยต่ำกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ประกอบการเกษตร แสดงได้ดังนี้คือ ๔.๒ และ ๔.๕ คนตามลำดับ สตรีที่อาศัยในจังหวัดพระนครมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๓.๗ คน ในภาคต่าง ๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ๔.๘ ๔.๕ ๔.๓ และ ๔.๐ ตามลำดับ

สาเหตุที่สตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภาวะเจริญพันธุ์สูงที่สุด อาจเนื่องมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมาตรฐานการครองชีพต่ำ ประชากรส่วนใหญ่ยากจน จึงปรากฏว่ารายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวของภาคนี้ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ อัตราส่วนร้อยละของประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเกษตร และในชนบทสูงกว่าภาคอื่น ๆ และปรากฏว่า อัตราส่วนร้อยละของประชากรที่มีรถจักรยานยนต์ที่จดทะเบียนก็มีอัตราส่วนที่ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ ด้วย จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ก็พอแสดงให้เห็นว่าประชากรมีฐานะยากจน ซึ่งโดยทั่วไปผู้ที่มีฐานะยากจนย่อมเป็นผู้ที่มีการศึกษาค่ำ และเป็นผู้ที่ไม่ตระหนักเกี่ยวกับการมีบุตรน้อยเพื่อยกฐานะของตนเอง จึงเป็นสาเหตุให้ภาวะเจริญพันธุ์ของภาคนี้สูงกว่าภาคอื่น ๆ

สตรีที่อาศัยในจังหวัดพระนคร มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าของภาวะเจริญพันธุ์ในภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะจังหวัดพระนคร เป็นจังหวัดเกี่ยวกับที่ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ จึงทำให้ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ

สาเหตุที่ภาคใต้มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ อาจเนื่องมาจากสตรีเป็นจำนวนมากรับเป็นชาวไทยมุสลิม และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยาง เหตุผลที่ภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ ก็อาจรวมเหตุผลเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้วของ ๓ จังหวัดภาคใต้ที่มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ เนื่องมาจากสตรีส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลและครัวเรือนที่ประกอบการเกษตรซึ่งมีภาวะเจริญพันธุ์สูง จึงทำให้ภาวะเจริญพันธุ์โดยรวมอยู่ในระดับที่สูงคือ ๔.๕ คน และสตรีที่มีอายุผานพ้นวัยเจริญพันธุ์แล้วมีภาวะเจริญพันธุ์สูง

ปัจจัยทางงานสังคมที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์ได้แก่ การศึกษา การอ่านออกเขียนได้ การย้ายถิ่น ศาสนา สัญชาติ และสถานภาพสมรสดังนี้คือ

การศึกษา ปรับฐานอายุแล้วแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า มีความสัมพันธ์ในทางกลับกันระหว่างการศึกษากับภาวะเจริญพันธุ์ โดยผู้ที่ผ่านชั้นการศึกษา และสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔ มีภาวะเจริญพันธุ์สูง ซึ่งมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๕ และ ๔.๔ คนตามลำดับ สตรีที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๑ - ๓ มีภาวะเจริญพันธุ์ในระดับกลาง ๓.๗ คน สตรีที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๔ - ๖ เตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ อุดมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และอุดมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้นไปมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ ๓.๐, ๓.๑, ๓.๐ และ ๒.๕ คนตามลำดับ และพบว่าภาคใต้ปรับฐานอายุแล้วปรากฏว่า สตรีที่ไม่ผ่านชั้นการศึกษามีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔ เล็กน้อย โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๐ และ ๔.๒ คนตามลำดับ เนื่องจากสตรีส่วนใหญ่ไม่ผ่านชั้นการศึกษาและสำเร็จการศึกษาชั้นประถมปีที่ ๑ - ๔ มีภาวะเจริญพันธุ์สูง และสตรีที่มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำก็ยังจัดอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ช่วงความแตกต่างภาวะเจริญพันธุ์ค่อนข้างแคบ ช่วงความแตกต่างในลักษณะนี้ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยมีภาวะเจริญพันธุ์สูง ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ และยังไม่แสดงว่าจะลดลง ในสถานการณ์เช่นนี้ ถ้าไม่วางแผนครอบครัวเลยในประเทศที่มีภาวะเจริญพันธุ์เช่นนี้โดยรัฐบาลไม่ช่วยเหลือ ปล่อยให้ประชากรลดเองก็จะลดภาวะเจริญพันธุ์ได้ลำบาก แต่ถารัฐบาลให้ความช่วยเหลือให้ประชากรวางแผนครอบครัว ภาวะเจริญพันธุ์อาจลดลงได้ ซึ่งโครงการวางแผนครอบครัวเพิ่งเริ่มอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งคาดว่าภาวะเจริญพันธุ์อาจลดลงได้หลังจากนี้

การอ่านออกเขียนได้ ปรากฏว่าสตรีที่อ่านและเขียนไม่ได้มีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยสูงกว่าสตรีที่อ่านและเขียนได้เล็กน้อยดังนี้คือ ๔.๕ และ ๔.๒ คนตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากสตรีที่อ่านและเขียนได้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่ำ

การย้ายถิ่น สตรีที่ย้ายถิ่นจากภูมิลำเนาครั้งสุดท้าย ๕ ปี หลังจากวันสำมะโนปรับฐานะอายุแล้วปรากฏว่า มีภาวะเจริญพันธุ์แตกต่างกับสตรีที่ตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งเพียง

เล็กน้อย ซึ่งอาจเนื่องมาจากสตรีส่วนน้อยที่ย้ายถิ่นเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง สตรีที่ย้ายถิ่นมีภาวะเจริญพันธุ์แตกต่างจากสตรีที่ไม่ได้ย้ายถิ่นดังนี้คือ สตรีที่ไม่ได้ย้ายถิ่นมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๕ คน ย้ายถิ่นซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดพระนคร ๓.๖ คน ย้ายถิ่นซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมในภาคใต้ ๓.๗ คน ย้ายถิ่นซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมในภาคเหนือ ๔.๑ คน ย้ายถิ่นซึ่งมีภูมิลำเนาในภาคกลาง ๔.๒ คน และย้ายถิ่นซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔.๕ คน เมื่อนำแต่ละภาคเหล่านี้ไปเปรียบเทียบกับภาวะเจริญพันธุ์ของภาคที่เป็นภูมิลำเนาเดิมปรากฏว่า มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าเล็กน้อยเช่นเดียวกัน ผู้ย้ายถิ่นซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภาคที่มีภาวะเจริญพันธุ์สูงที่สุด เมื่อย้ายไปยังภาคอื่น ๆ ปรากฏว่ามีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าเล็กน้อย ยกเว้นสตรีภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ย้ายถิ่นไปยังภาคกลางมีระดับต่ำกว่าเล็กน้อย สำหรับการย้ายถิ่นภายในภาค สตรีที่ย้ายถิ่นภายในภาคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ย้ายถิ่นเล็กน้อย สำหรับสตรีที่ย้ายถิ่นภายในภาคของภาคอื่น ๆ มีภาวะเจริญพันธุ์อยู่ในระดับเดียวกับผู้ไม่ได้ย้ายถิ่น

การย้ายถิ่นตามถิ่นที่เกิดปรากฏว่า ในการเปรียบเทียบระดับภาวะเจริญพันธุ์ได้ทำการปรับฐานอายุปรากฏว่า ผู้ที่เกิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภาวะเจริญพันธุ์สูงที่สุด โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๕.๓ คน สตรีที่เกิดในภาคเหนือ ภาคกลาง และจังหวัดพระนคร อยู่ในระดับกลาง ๔.๓ ๔.๒ และ ๔.๑ คนตามลำดับ สตรีที่เกิดในภาคใต้มีภาวะเจริญพันธุ์อยู่ในระดับต่ำ ๓.๗ คน

ศาสนา สตรีที่นับถือศาสนาต่างกันมีภาวะเจริญพันธุ์ต่างกันดังนี้ ปรับฐานอายุแล้วปรากฏว่า สตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม (มุสลิม) มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำที่สุด โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๓.๕ คน สตรีที่นับถือศาสนาขงจื้ออยู่ในระดับกลาง ๔.๐ คน สตรีที่นับถือศาสนาพุทธ และสตรีที่นับถือศาสนาฮินดู คริสต์ และอื่น ๆ มีภาวะเจริญพันธุ์สูง ๔.๕ คน เป็นที่สังเกตว่า สตรีที่นับถือศาสนาขงจื้อโดยทั่วไปทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าอยู่ในระดับเดียวกับสตรีที่นับถือศาสนาพุทธ แต่เนื่องจากสตรีที่นับถือศาสนาขงจื้อส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ ส่วนน้อยอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลซึ่งมีภาวะเจริญพันธุ์สูง เมื่อรวม ๒ เขตเข้าด้วยกันทำให้สตรีที่นับถือศาสนาขงจื้อโดยส่วนรวมนี้อาจมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่นับถือศาสนาพุทธเล็กน้อย

แสดงให้เห็นดังนี้คือ ในเขตเทศบาล สตรีที่นับถือศาสนาขงจื้อมีจำนวนบุตร เกิด
 รอคโดยเฉลี่ย ๓.๗ คน ศาสนาพุทธ ๓.๖ คน ศาสนาฮินดู คริสต์ และอื่น ๆ ๓.๗ คน นอก
 เขตเทศบาล ๔.๗ ๔.๖ และ ๔.๘ คนตามลำดับ และพบว่า จังหวัดพระนคร สตรีที่นับถือ
 ศาสนาอิสลามมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าสตรีที่นับถือศาสนาอื่น ๆ สาเหตุที่จังหวัดพระนครสตรีที่
 นับถือศาสนาอิสลามมีภาวะเจริญพันธุ์สูง อาจเนื่องมาจากชาวอิสลามส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะที่จะ
 เลี้ยงดูบุตรได้หลายคน โดยไม่จำเป็นต้องทำการป้องกันการเกิด จึงเป็นเหตุให้มีภาวะเจริญ
 พันธุ์สูง

สัญชาติ ปรับฐานอายุแล้วปรากฏว่า สตรีที่ถือสัญชาติจีนมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรี
 ที่ถือสัญชาติไทย และสตรีที่ถือสัญชาติอื่น ๆ ในอาเซียมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำที่สุด แสดงได้ดังนี้คือ
 สตรีที่ถือสัญชาติไทยมีจำนวนบุตรเกิดรอกโดยเฉลี่ย ๔.๕ คน สตรีที่ถือสัญชาติจีน ๔.๓ คน และ
 สตรีที่ถือสัญชาติอื่น ๆ ในอาเซีย ๔.๐ คน ปรากฏว่า สตรีที่ถือสัญชาติจีนโดยทั่วไปทั้งในเขต
 และนอกเขตเทศบาลมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าสตรีที่ถือสัญชาติไทย แต่เนื่องจากสตรีที่ถือสัญชาติ
 จีนส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลซึ่งมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ ส่วนน้อยอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลซึ่งมีภาวะ
 เจริญพันธุ์สูง ดังนั้นเมื่อรวม ๒ เขตเข้าด้วยกันจึงทำให้ภาวะเจริญพันธุ์โดยส่วนรวมต่ำกว่าสตรี
 ที่ถือสัญชาติไทย แสดงได้ดังนี้คือ ในเขตเทศบาล สตรีที่ถือสัญชาติจีนมีจำนวนบุตร เกิดรอกโดย
 เฉลี่ย ๔.๑ คน สตรีที่ถือสัญชาติไทย ๓.๘ คน และสตรีที่ถือสัญชาติอื่น ๆ ในอาเซีย ๓.๕ คน
 นอกเขตเทศบาล ๔.๘ ๔.๕ และ ๔.๑ คนตามลำดับ

จากการพิจารณาสัญชาติและศาสนา โดยไม่นำเอาในเขตเทศบาลและนอกเขต
 เทศบาลเข้ามาพิจารณาดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า ผู้ที่มีสัญชาติจีนมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าคนไทย
 แต่ผู้ที่นับถือศาสนาขงจื้อ ซึ่งได้แก่คนที่ถือสัญชาติจีนและคนที่ถือสัญชาติไทยเชื้อชาติจีน มีภาวะ
 เจริญพันธุ์เท่ากับคนไทย ดังนั้นจะเห็นว่า คนจีนในทัวอายุที่มาจากประเทศจีนมีภาวะเจริญพันธุ์
 สูง แต่เมื่อรวมคนจีนที่เกิดในประเทศไทย ซึ่งยังปฏิบัติตามวัฒนธรรมจีนจะเห็นว่า มีบุตรรวม
 กันโดยเฉลี่ยเท่ากับคนไทย แสดงว่าคนจีนที่เกิดในเมืองไทยมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าคนจีนที่มา
 จากประเทศจีน

สถานภาพสมรส ปรับฐานอายุแล้วพบโดยทั่วไปว่า สตรีที่สมรสและสามีอาศัยอยู่
 ในครัวเรือนนั้นมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าสถานภาพสมรสอื่น ๆ โดยสตรีที่สมรสและสามีอาศัยอยู่

ในครัวเรือนนั้น ๔.๗ คน สตรีที่สมรสแต่สามีไม่ได้อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้น ๓.๖ คน หมายถึง ๓.๕ คน และหย่าหรือแยกกันอยู่ ๒.๕ คน

ปัจจัยทางด้านการเศรษฐกิจที่มีต่อภาวะเจริญพันธุ์ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ได้แก่ อาชีพ ประเภทอุตสาหกรรม และสถานภาพการทำงาน

อาชีพ ปรับฐานอายุแล้วปรากฏว่า สตรีที่ประกอบอาชีพทางเกษตรมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าสตรีที่ไม่ประกอบอาชีพทางเกษตร โดยสตรีที่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ชาวประมง นักล่าสัตว์และคนงานป่าไม้มีภาวะเจริญพันธุ์สูงสุด โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๖ คน สำหรับผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าอยู่ในระดับกลาง โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๐ คน สำหรับช่างคนงานปฏิบัติงานในการผลิต และกรรมกร ผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและบริกร, ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม, และเสมียน มีภาวะเจริญพันธุ์ค่า ๓.๘ ๓.๗ และ ๒.๕ คนตามลำดับ เป็นที่สังเกตว่าภาคใต้ปรากฏว่าผู้มีอาชีพค้าขายในเขตเทศบาลมีภาวะเจริญพันธุ์เท่ากับผู้มีอาชีพทางเกษตร ทั้งนี้ก็คล้ายเหตุผลเช่นเดียวกันกับสตรีที่นับถือศาสนาขงจื้อ คือผู้มีอาชีพค้าขายส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลซึ่งมีภาวะเจริญพันธุ์ค่าจึงเป็นเหตุให้ภาวะเจริญพันธุ์โดยส่วนรวมต่ำกว่าอาชีพทางเกษตรกรรม และกล่าวได้ว่าผู้มีอาชีพค้าขายส่วนใหญ่ได้แก่ผู้ที่นับถือศาสนาขงจื้อ สำหรับกลุ่มอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรมที่จัดว่ามีภาวะเจริญพันธุ์ค่า อาจเนื่องมาจากสตรีที่มีอาชีพไม่ใช่เกษตรกรรมในกลุ่มนี้ได้ทำการป้องกันการเกิดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เป็นที่สังเกตว่าภาคใต้ เมื่อปรับฐานอายุแล้วผู้ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ชาวประมง นักล่าสัตว์และคนงานป่าไม้มีภาวะเจริญพันธุ์ค่าสูงกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพเป็นผู้บริการ, และผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพ และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดดังนี้คือ ๔.๐ ๔.๘ และ ๔.๖ คนตามลำดับ ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นผู้ประกอบอาชีพเป็นชาวสวนยาง ฐานะทางเศรษฐกิจไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับราคายาง ปรากฏว่า อาจมีการทำแท้งบุตรเพื่อให้มีบุตรน้อย เป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตน จึงอาจเป็นเหตุให้อาชีพทางเกษตรกรรมทางภาคใต้มีภาวะเจริญพันธุ์ค่า

จากกรรจว่าแนกภาวะเจริญพันธุ์ตามประเภทอุตสาหกรรม เมื่อปรับฐานอายุแล้ว ปรากฏว่า ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับอาชีพดังนี้คือ สตรีที่ทำงานทางเกษตรกรรมมีภาวะเจริญพันธุ์สูงกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพไม่ใช่เกษตรกรรม โดยสตรีที่ทำงานทางเกษตรกรรม การป่าไม้

การดำสัตว์ และการประมง มีภาวะเจริญพันธุ์สูงสุด โดยมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๖ คน
 พานิชยกรรมมีภาวะเจริญพันธุ์อยู่ในระดับกลาง ๔.๐ คน บริการ อุตสาหกรรมและหัตถกรรม
 การขนส่ง คลังสินค้า และการคมนาคม มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ ๓.๕ ๓.๘ และ ๓.๕ คนตามลำดับ
 ภาคใต้ สตรีที่ทำงานทางเกษตรกรรมมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ทำงานไม่ใช่เกษตรกรรม
 ทั้งนี้ เพราะ ผู้ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นผู้ประกอบอาชีพเป็นชาว
 ลานยาง ฐานะทางเศรษฐกิจไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับราคายาง ปรากฏว่า อาจมีการทำแท้งบุตร
 เพื่อให้มีบุตรน้อย เป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของตน จึงอาจเป็นเหตุให้อาชีพทางเกษตร
 กรรมทางภาคใต้มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำ

ช่วงความแตกต่างภาวะเจริญพันธุ์จำแนกตามอาชีพ และประเภทอุตสาหกรรมดัง
 กลาวมาแล้ว มีช่วงค่อนข้างแคบ ที่ให้เห็นอีกว่าภาวะเจริญพันธุ์ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ อยู่ในระดับสูง
 และยังไม่แสดงให้เห็นว่าภาวะเจริญพันธุ์จะลดลงได้

สำหรับสถานภาพการทำงานพบว่า ปรึฐานอายุแล้วปรากฏว่า สตรีที่ทำงานบ้าน
 มีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่มีงานทำ ทั้งนี้เพราะสตรีที่มีงานทำ ให้ความสำคัญเป็นผู้ทำงานทาง
 เกษตรกรรม แสดงได้ดังนี้คือ สตรีที่มีงานทำมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๔.๕ คน ทำงาน
 บ้าน ๔.๑ คน และสตรีที่รับบ้านานู คหบดี และผู้ทศพลาพ ๓.๘ คน แต่สตรีที่เคยทำงานมา
 แล้วหรือสตรีที่ทำงานโดยอิสระความรู้ความชำนาญมีภาวะเจริญพันธุ์ต่ำกว่าสตรีที่ทำงานโดยทั่วไป
 ซึ่งมีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ย ๓.๖ และ ๔.๐ คนตามลำดับ

จากการเปรียบเทียบจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยทั่วราชอาณาจักร ของข้อมูลอัตรา
 ร้อยละ ๑ ของสำมะโนประชากร พ.ศ.๒๕๐๓ กับข้อมูลจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของ
 ประชากร พ.ศ.๒๕๐๕ ปรากฏว่า มีจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยเท่ากัน คือมี ๔.๕ ต่อมารดา
 ๑ คน และจากการเปรียบเทียบจำนวนบุตรเกิดรอดโดยเฉลี่ยของสตรีที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล
 ที่มีอายุผ่านหน่วยเจริญพันธุ์แล้วจากข้อมูลอัตราร้อยละ ๑ ของข้อมูลสำมะโนประชากร พ.ศ.๒๕๐๓
 กับของสตรีที่อาศัยอยู่ในชนบทจากข้อมูลโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง
 ทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๒ ปรากฏว่า มีจำนวนบุตรเกิด
 รอดโดยเฉลี่ย ๖.๔ และ ๖.๖ ต่อมารดา ๑ คนตามลำดับ ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับเดียวกัน แสดง
 ให้เห็นว่า ภาวะเจริญพันธุ์ของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาไม่ได้เปลี่ยนแปลงแต่ประการใด

เสีย ทั้งนี้ เพราะในช่วงเวลาก่อนหน้านี้ประเทศไทยยังไม่มีโครงการวางแผนครอบครัว
โครงการวางแผนครอบครัวเพิ่งเริ่มอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๑ คาดว่าภาวะเจริญพันธุ์
จะเริ่มลดลงดังจากนี้

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ถ้านำไปศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลภาวะเจริญพันธุ์
จากสำมะโนประชากร พ.ศ.๒๕๑๓ หรือข้อมูลภาวะเจริญพันธุ์ที่ได้จากการสำรวจอื่น ๆ
ซึ่งทำการประเมินในทำนองเดียวกันนี้ นอกจากจะทำให้ทราบถึงระดับและแนวโน้มภาวะ
เจริญพันธุ์ที่ลดลง หรือเพิ่มขึ้น หรือคงที่แล้ว ยังจะแสดงให้เห็นว่า ภาวะเจริญพันธุ์กำลัง
จะลดลงหรือกำลังจะเพิ่มขึ้น หรือคงเดิม.